

Näkemyksiä Länsi-Saimaan kuntien liikennöintipalveluiden kehittämiseen

Palveleva ja älykäs kuntaliikenne -hanke

Sisällys

Johdanto	2
Työssäkäynti ja liikkumisen yleiskuva	3
Kuntien liikennepalvelujen käyttö	4
Tyytyväisyys liikennepalveluihin	5
Reitit ja matkustajaprofilit	6
Keskeiset haasteet	7
Koulukuljetukset	8
Pilotit ja kokeilut	9
Kehittämistarpeet ja suositukset	10
Kolme tunnistettua avaintekijää	10
Liikkumisen palvelukokonaisuuden kehittäminen maakunnassa	11
Keskeiset tietolähteet	12

Johdanto

Tämä kehittämissuunnitelma on laadittu osana **Palveleva ja älykäs kuntaliikenne** -hanketta. Hankkeen tavoitteena oli parantaa kuntien asukkaiden ja yritysten elinvoimaa selvittämällä liikumisen nykytilaa ja kehittämismahdollisuuksia. Työssä keskityttiin erityisesti eri käyttäjäryhmien liikkumistarpeiden tunnistamiseen sekä siihen, miten kuntien nykyiset liikkumispalvelut vastaavat näihin tarpeisiin.

Hankkeen toimenpiteet ja selvitykset kohdistuivat pääasiassa Länsi Saimaan kuntiin (Lemi, Luumäki, Savitaipale ja Taipalsaari), mutta tulokset ovat hyödynnettävissä myös muissa lähialueen kunnissa. Ne tarjoavat pohjan jatkokehittämiselle ja tukevat sekä käynnissä olevia että tulevia liikkumisen kehityshankkeita.

Hanke on saanut rahoitusta *Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemiseen* (AKKE) -määrärahasta.

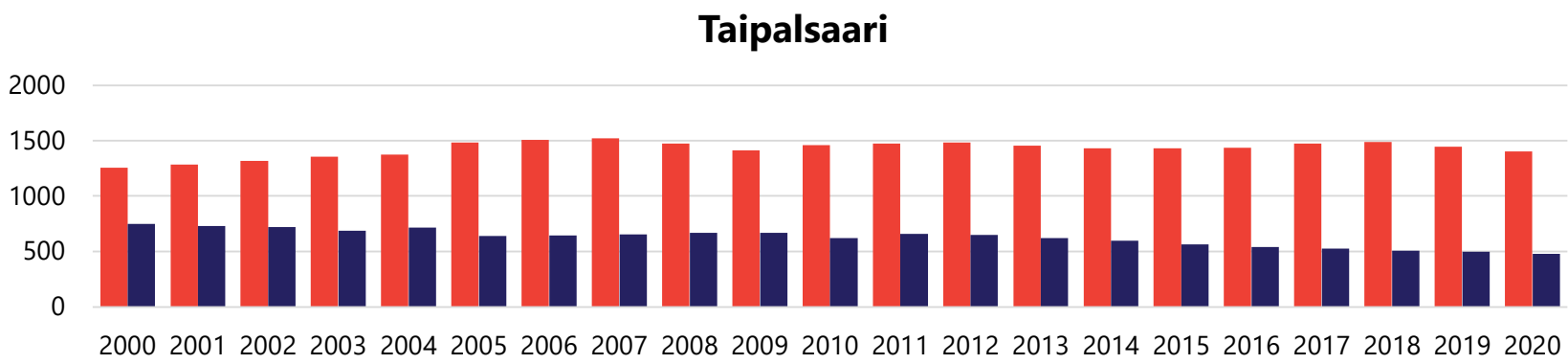
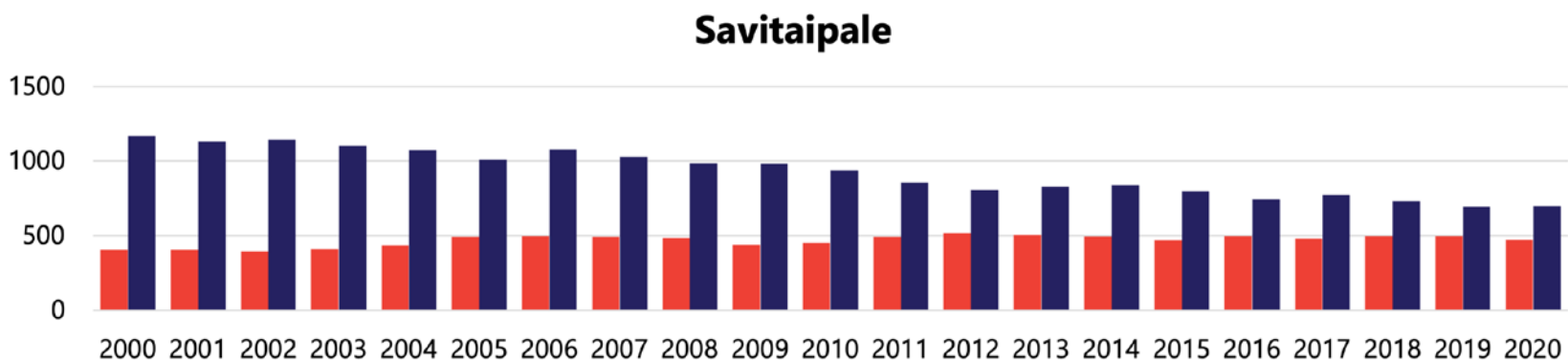
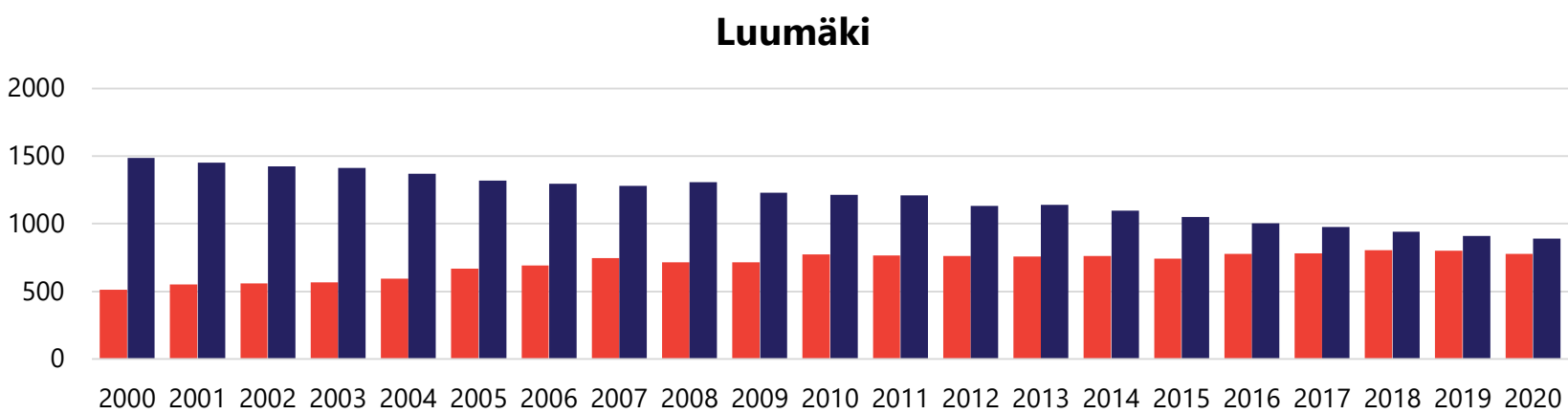
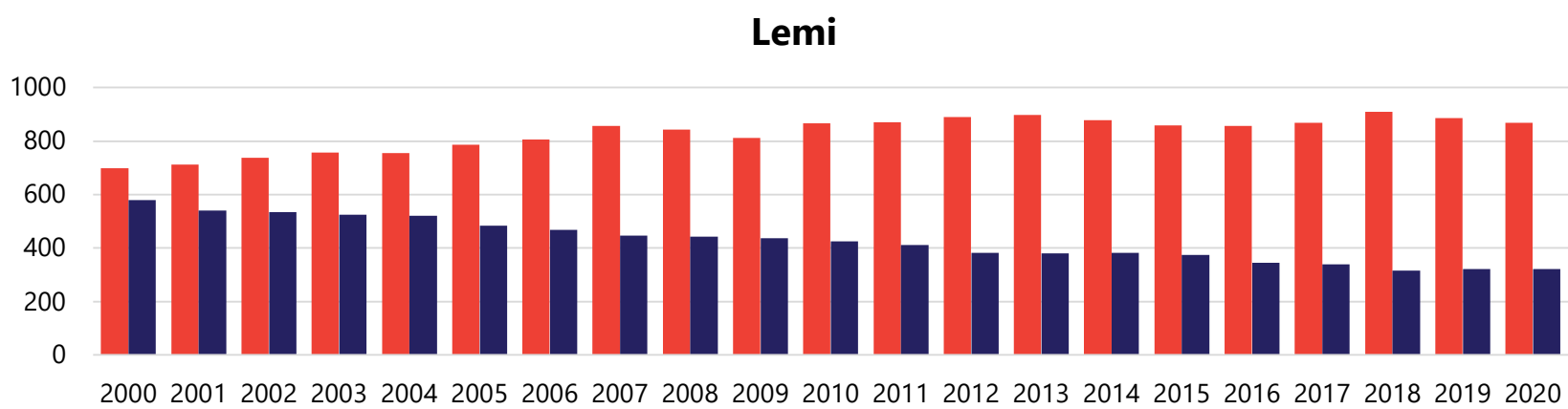

Hankkeessa käytetyt keskeiset tietolähteet on koottu esityksen loppuun.

Työssäkäynti ja työliikenteen yleiskuva

Kaikkien Länsi-Saimaan kuntien sisällä työssäkäynti on vähentynyt ja kuntien ulkopuolella puolestaan lisääntynyt. Kasvava tarve toimiville yhteyksille on erityisesti Lappeenrantaan.

- Asuinkuntansa ulkopuolella työssäkäyvät, yhteensä
- Asuinkunnassaan työssäkäyvät, yhteensä

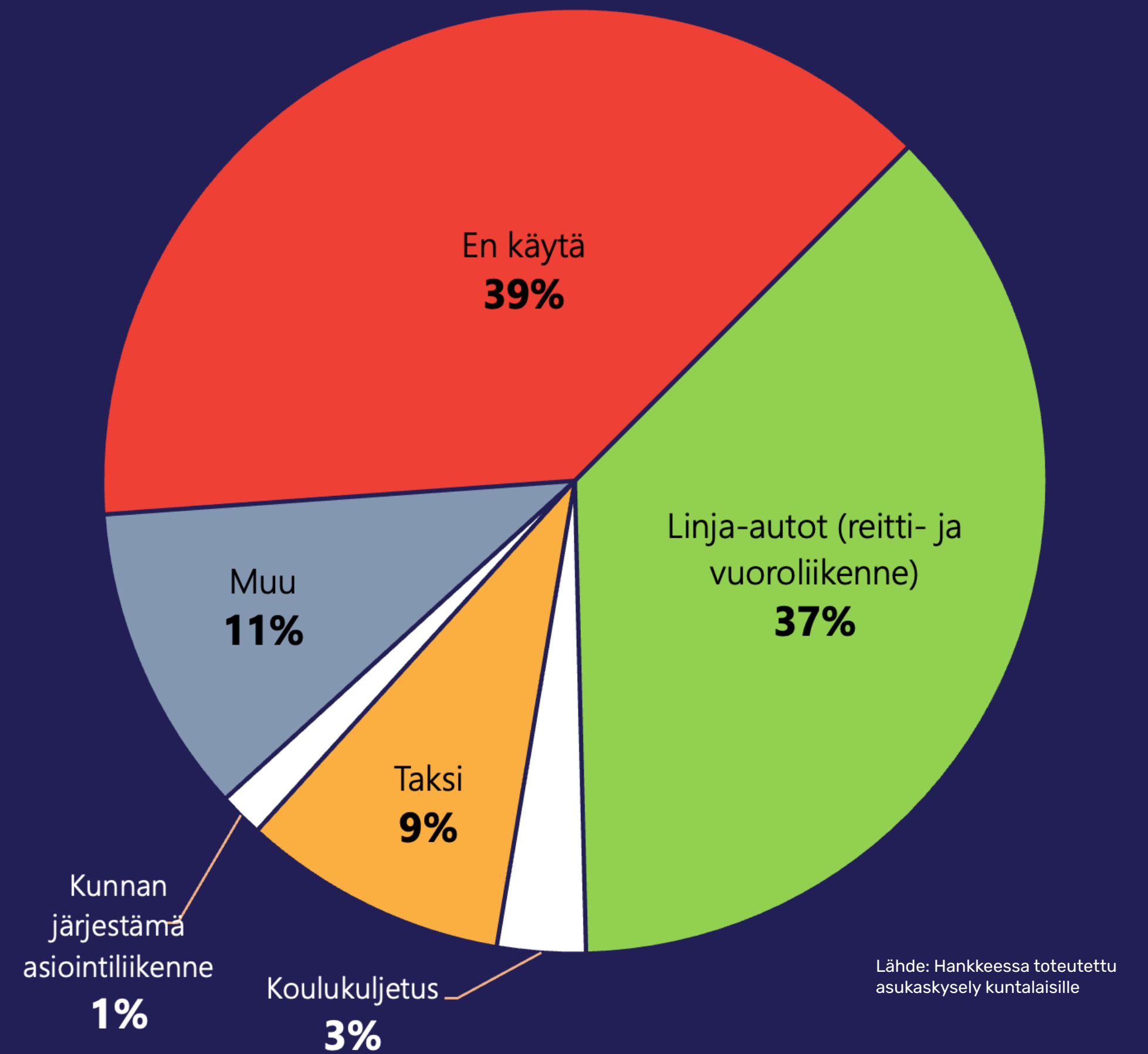

Lähde: Tilastokeskus

Kuntien liikenne- palvelujen käyttö

Kuntien tarjoamista liikennepalveluista bussi on suosituin (37 %). Kuntien asukkaista 39 % ei käytä kunnan liikennepalveluja.

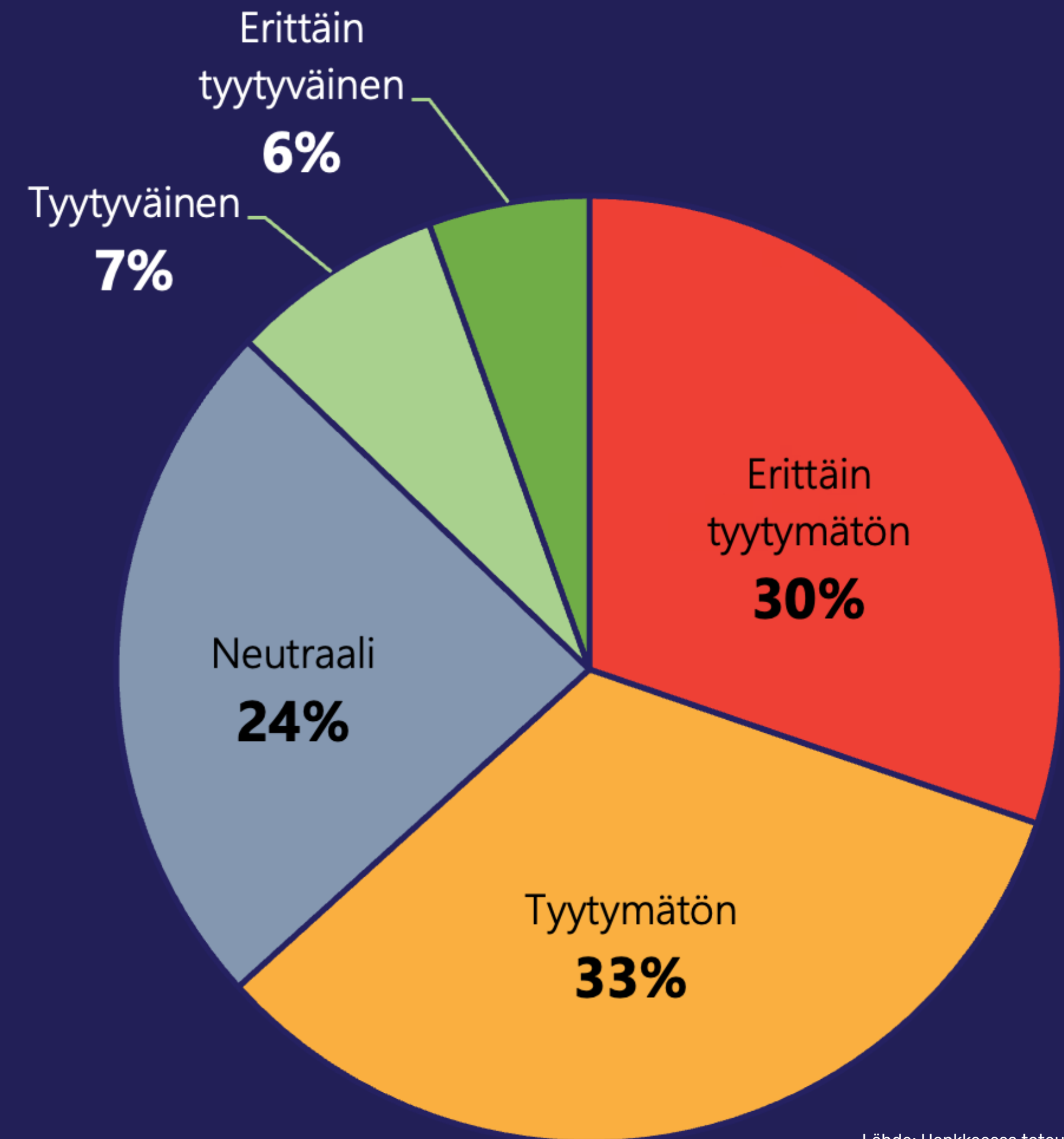
**Syynä tähän on oman auton käyttö
sekä sopimattomat reitit ja aikataulut.**

Tyytyväisyys liikennepalveluihin

Kuntien asukkaista 63% oli tyytymättömiä tai erittäin tyytymättömiä liikennepalveluihin, 7 % tyytyväisiä, 6% erittäin tyytyväisiä ja 24 prosentilla ei ollut mielipidettä tai mielipide oli neutraali.

Suurimpina ongelmina nähtiin aikataulut, heikot asiointiyhteydet Lappeenrantaan (erityisesti viikonloppuisin) sekä yhteydet juna-asemalle.

Lähde: Hankkeessa toteutettu asukaskysely kuntalaisille

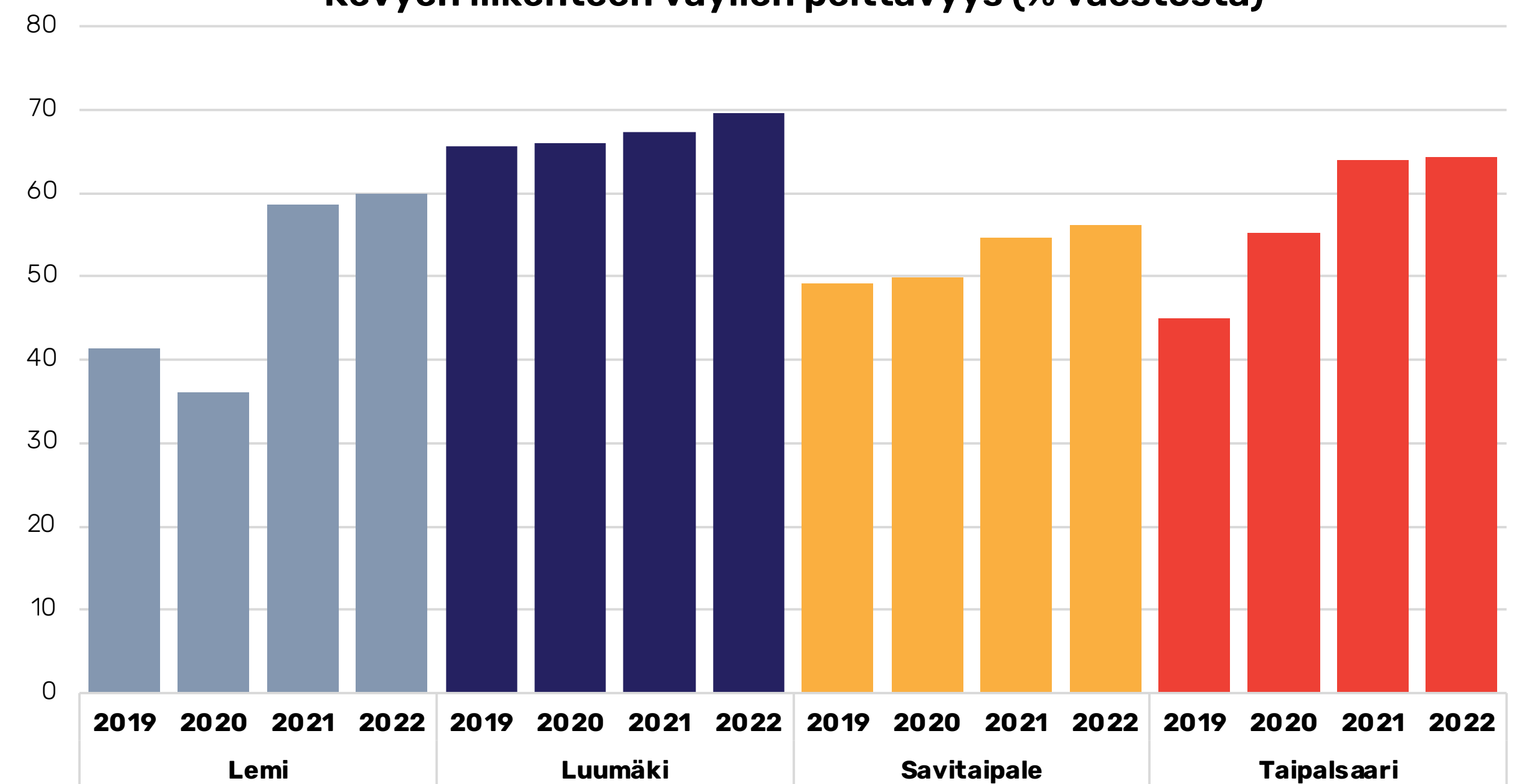
Reitit ja matkustajaprofiilit

Linja-autojen käyttö ja niiden haasteet

- ▶ **Taipalsaari-Lappeenranta:** suuret kuukausivaihtelut
- ▶ **Luumäki-Lemi-Savitaipale-Lappeenranta:** koululaiset merkittävä käyttäjäryhmä

- Iltavuorot kaikissa kunnissa vähäisessä käytössä ja liikennöintipalveluja käytetään satunnaisesti.
- Pyöräilyreitistöjä on kehitetty kaikissa kunnissa

Kevyen liikenteen väylien peittävyys (% väestöstä)

Lähde: Tilastokeskus

Liikennöintipalveluiden keskeiset haasteet

Saavutettavuus

- ▶ Haja-asutusalueiden heikot yhteydet
- ▶ Autottomien väestöryhmien palvelujen saavutettavuus

Resurssien tehottomuus

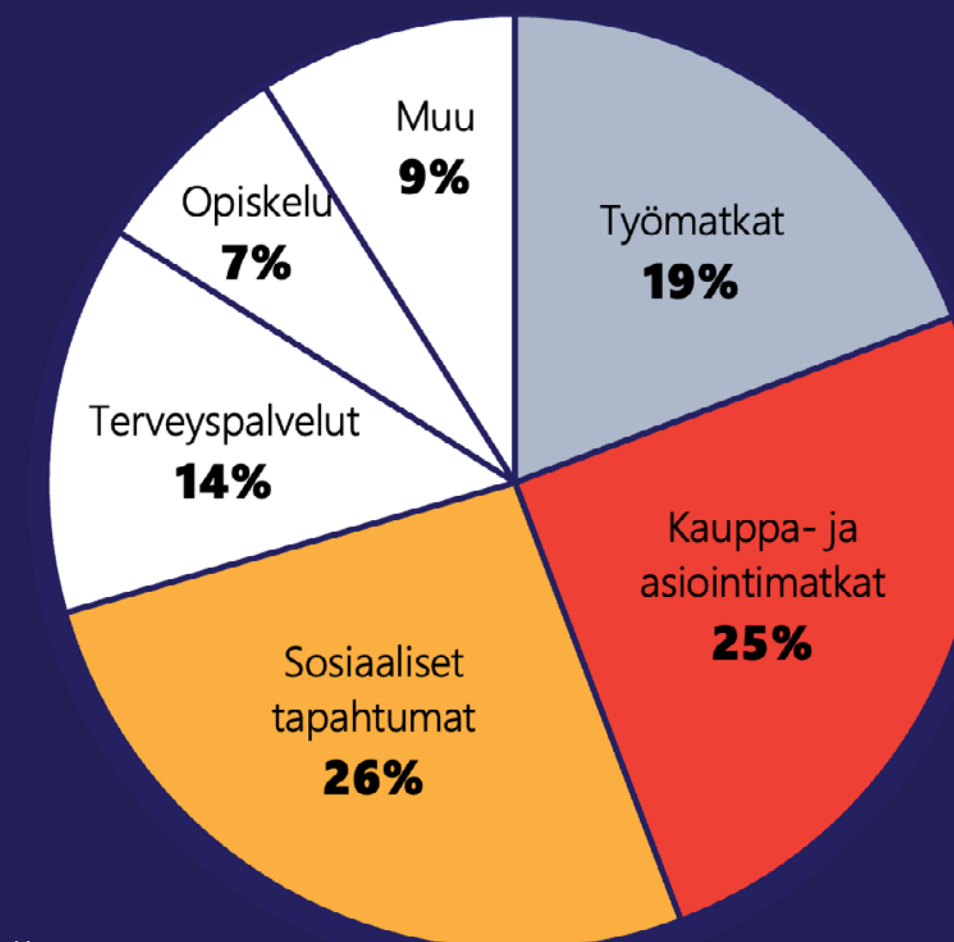
- ▶ Rinnakkaiset kuljetukset (KELA, HVA, kunnat, koulukuljetukset)
- ▶ Vajaakäyttö ja pitkät yksittäismatkat

Kuntarajat ja yhteistyö

- ▶ "Tähtimäinen" liikkumismalli
- ▶ Koulukuljetusten aikataulujen samanaikaisuus
- ▶ Yhteistyön puute naapurikuntien kanssa

Tarpeet liikennöintipalveluille

- ▶ Kauppa- ja terveystalvelut
- ▶ Koulukuljetukset
- ▶ Harrastukset
- ▶ Työ- ja opiskelumatkat
 - Nykyiset aikataulut eivät vastaa tarpeita

Lähde: Hankkeessa toteutettu asukaskysely kuntalaisille

Koulukuljetukset

- Kunnissa on erilaisia malleja toteuttaa koulukuljetuksia
- Joukkoliikenteen hyödyntäminen on mahdollista osassa kuntia
- Rehtorit sovittavat lukujärjestyksiä kuljetusten mukaan
- Koulukuljetuksiin sopivia sovelluksia ei ole kunnissa käytössä eikä myöskään yhteistyötä koulukuljetuksissa kuntien välillä ole.

Digitaalisten palvelujen käyttöön, etenkin koulukuljetuksissa olisi kunnissa kuitenkin halukkuutta.

Pilotit ja kokeilut

Yhteiskuljetuspilotteina toteutettiin tapahtumabussipilotti yhdessä Etelä-Saimaan tapahtumaklusterin kanssa sekä uimahallikuljetuspilotti.

- Räätelöidyistä kuljetuksista oltiin valmiita maksamaan 5-10 €
- Kuljetuksiin oltiin erittäin tyytyväisiä
- Toiveena oli, että kunnat järjestäisivät kuljetusyrittäjien kanssa asukkailleen lähimatkoja esim. luontokohteisiin, erilaisiin tapahtumiin ym.

- **Shuttlebus-palveluja** on aiemmin kokeiltu matkailijoille, mutta niille ollut vähäinen kysyntä
- **Kutsutaksipalvelua** myös kokeiltu mutta kysyntä ollut vähäistä, samoin kuntien omien autojen vuokraus ollut etenkin talvella vähäistä

Kehittämistarpeet ja suositukset

- ▶ **Joukkoliikennekonseptin (esim. Jouko) laajentaminen LS-kuntiin.** Tämä kaikkien kuntien toiveissa.
- ▶ **Yhteinen lippujärjestelmä.** Nyt hyvin erilaisia maksutapoja ja sovelluksia, jotka hankaloittavat liikkumispalvelujen, erityisesti bussien, käyttöä.
- ▶ **Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa.** KELA-, HVA- ja kunnalliset kuljetukset. Mahdollisuus yhdistää kuljetuksia. Yhteensovittaminen parantaisi tehokkuutta ja toisi säästöjä.
- ▶ **Bussivuorojen lisääminen kaupunkeihin ja liikennöinti asemille.** Tämä ei kuitenkaan mahdollista ilman bussiyrittäjien taloudellista subventointia.
- ▶ **Kimppakyytien parempi hyödyntäminen ja kimppakyyteihin kehitetyn maksuttoman sovelluksen markkinointi** ja siitä tiedottaminen eri kanavissa (kuntien sivut, some, eri tilaisuudet ym.)
- ▶ **Pyöräilyreitistöjen edelleen kehittäminen** ja reitistöjen laajentaminen sisältäen myös matkailukohteet
- ▶ **Koulukuljetussovellusten myötä mahdollisuus saada taloudellista säästöä, tehokkuutta ja myös turvallisuutta.** Nykyisin tarjolla useita sopivia sovelluksia mm. Mun School, Movitti, Aisoft. Yhteishankintojen mahdollisuus?
- ▶ **Kuntien omien autojen vuokraus vähäistä** -> markkinointi ja hinnoittelu tarkasteluun
- ▶ 16-19 paikkaiset autot lisäävät joustavuutta
- ▶ **Lipputuotteet ja varausjärjestelmät hajanaisia.** Niiden yhteensovittamisen mahdollisuutta vovi selvittää.
- ▶ Kutsutaksipalvelun kehittäminen

Kolme tunnistettua avaintekijää

- Liikkumisen haasteet keskittyvät saavutettavuuteen, aikatauluihin ja yhteistyön puutteisiin.
- Ratkaisuja löytyy yhdistämällä kuljetuksia, kehittämällä joukko-liikennettä ja hyödyntämällä teknologiaa
- Kuntien välinen yhteistyö liikkumisen palveluja kehitettäessä on avainasemassa

Liikkumisen palvelukokonaisuuden kehittäminen maakunnassa

Osan hankkeen jatkoa on tarkoitus kartoittaa maakunnallista yhteistyötä, jonka tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva alueella tarjolla olevista liikkumis- ja kuljetuspalveluista sekä tunnistaa mahdollisuuksia niiden nykyistä parempaan yhteensovittamiseen ja hyödyntämiseen yli hallinto-, kunta- ja organisaatiorajojen.

Tässä työssä tultaisiin tarkastelemaan muun muassa eri toimijoiden liikkumis- ja kuljetustarpeita ja -resursseja, palvelujen saavutettavuutta sekä mahdollisia synergioita kuljetusten yhdistämisessä. Tavoitteena on edistää kustannustehokkaita, toimivia ja käyttäjälähtöisiä ratkaisuja, jotka tukevat alueen elinvoimaa ja saavutettavuutta.

Kehittämissunnitelman keskeiset tietolähteet

- ▶ Kuntien sivistys- ja hyvinvointihenkilöstön haastattelut.
- ▶ Liikennöintipalvelujen käyttöasteiden selvittäminen (joukkoliikenne, oma auto, työmaaliikenne ym.)
- ▶ Koululais-, palvelu- ja joukkoliikenteen kehittymismahdollisuudet tilaisuus
- ▶ Asukaskysely Länsi-Saimaan kuntien asukkaille liikennöintipalveluista.
- ▶ Etelä-Karjalan tapahtumaklusterihanke. Kysely osallistujille
- ▶ KELPO-hanke, Etelä-Savon kestävä saavutettavuus kyytejä tehokkaasti jakamalla hanke, Etelä-Karjalan MAAS hanke, Hinku Saimaalle hanke
- ▶ Tilastot: Tilastokeskus, Traficom, Elinvoimakeskus
- ▶ Liikennöitsijöiden haastattelut
- ▶ Erinäiset muut haastattelut ja tapaamiset mm. Kouvolan joukkoliikennepäällikkö, Lappeenrannan joukkoliikennevastaava, ELY keskuksen joukkoliikennevastaava, Vehkataipaleen kyläyhdistys, Go Saimaa, XAMK
- ▶ Yrittäjien haastattelut
- ▶ Uimahallikuljetus pilotti. Kysely osallistujille
- ▶ Työpaja liikennöintipalveluista "Learning Café" konseptilla.
- ▶ Elinvoimakeskus, Etelä-Karjalan Liitto
- ▶ Etelä-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelma
- ▶ Etelä-Karjalan maakuntaohjelma
- ▶ Taipalsaaren kylien asuttavuus -hanke

